Skolinspektionen

Beslut

2017-02-23

Dnr 43-2016:4395

Järfälla kommun

Beslut för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

efter tillsyn i Järfälla gymnasium

belägen i Järfälla kommun

Skolinspektionen
Box 23069, 104 35 Stockholm

Tillsyn i Järfälla gymnasium

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Järfälla kommun under hösten 2016. Järfälla gymnasiums el-och energiprogram, bygg- och anläggningsprogram och VVS- och fastighetsprogram (före detta YTC, Yrkestekniskt centrum) besöktes av Skolinspektionen den 29 november 2016 och den 30 november 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat
Enligt Skolverkets officiella statistik (SIRIS) framgår följande för de granskade programmen.
Läsåret 2015/16 var andelen elever som tagit gymnasieexamen inom den förväntade tiden, tre år, 51,1 procent att jämföra med rikets 73,9 procent inom motsvarande program.

Andelen avgångselever med gymnasieexamen, det vill säga betygssatta i minst 2500 poäng läsåret 2014/15 var 75,2 procent att jämföra med 87,8 procent som är motsvarande andel för riket.

Genomsnittlig betygspoäng för avgångselever läsåret 2014/15 var 12,1 poäng att jämföra med rikets 12,6 poäng inom motsvarande program.

Enligt skolans egen betygsstatistik gällande de granskade programmen har följande kurser högst andel elever som fått betyget F:

Ämne	*Antal F*	*Andel elever som har fått betyget F*
Historia 1a	136	36,4 %
Svenska	153	29,9 %
Praktisk ellära	32	49,2 %
Elektromekanik	42	41,6 %
Elektronik och Mikrodatorteknik	6	46,2 %
Mekatronik1	41	40,2 %
Kommunikationsnät	14	33,3 %
Nätverksteknik	7	53,8 %

Trygghet och studiero
I Skolinspektionens elevenkät för årskurs 2 från våren 2016 var resultatet för området studiero något sämre på den tillsynade skolenheten än resultatet för samtliga medverkande skolenheter. När det gäller området trygghet var resultatet lika som för samtliga medverkande skolenheter. För området grundläggande värden i undervisningen var resultatet sämre än för samtliga deltagande skolenheter.

I Skolinspektionens enkät för pedagogisk personal som genomfördes samtidigt var resultatet för området studiero sämre än resultatet för samtliga deltagande skolenheter. Även för området grundläggande värden i undervisningen var resultatet sämre än resultatet för samtliga medverkande skolenheter.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2017-06-30
3. Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)	Ingen brist konstaterad	
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	

6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2017-06-30
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd på de tillsynade programmen vid Järfälla gymnasium (före detta YTC, Yrkestekniskt centrum) inte följer skollagens krav. Trots att en stor andel elever fått betyget F i flera kurser, både i karaktärsämnen och gymnasie-gemensamma ämnen, har skolan inte utrett enskilda elevers behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta medför att extra anpassningar inte sätts in och att elevers behov av särskilt stöd inte utreds, följs upp och utvärderas enligt skollagens krav.

Skolinspektionen bedömer även att det saknas ett förebyggande värdegrundsarbete. Utredningen visar att det är ett hårt språkbruk på skolan, med grov jargong och sexistiska tillmälen. Skolinspektionen bedömer att detta kan härledas till avsaknaden av förebyggande värdegrundsarbete.

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande. Utredningen visar att det inte finns någon plan för elevhälsoarbetet på skolan och att elevhälsan inte har haft möjlighet att arbeta systematiskt. Vidare innehåller inte elevhälsan alla de kompetenser som krävs då det saknas en skolpsykolog i elevhälsoteamet.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Järfälla kommun att senast den 30 juni 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Järfälla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)
- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som

minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd. (3 kap. 8-9 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Ansvariga på skolan ska skyndsamt ge stöd i form av extra anpassningar till de elever som behöver det.
- Ansvariga på skolan ska skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd.
- Ansvariga på skolan ska ge elever det särskilda stöd som utredningen visar att de är i behov av samt utarbeta åtgärdsprogram för dessa elever.
- Ansvariga på skolan ska följa upp och utvärdera de åtgärder som görs inom ramen för särskilt stöd.

Motivering till bedömning av brist

Brister i arbetet med extra anpassningar

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i hur Järfälla gymnasium (före detta YTC, Yrkestekniskt centrum) arbetar med extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Tillsynen visar att elever på skolan inte får stöd i form av extra anpassningar och att det finns en stor osäkerhet bland lärare kring vad det innebär att arbeta med extra anpassningar. Det finns brister i skolans rutiner både när det gäller att säkerställa att elever som behöver extra anpassningar får det och när det gäller uppföljning av extra anpassningar. Eftersom det på skolan finns många elever med F i betyg i flera kurser är det av stor vikt att stödet i form av extra anpassningar fungerar.

Enligt skollagen ska en elev skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om det framkommer att det kan befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Flera lärare uppger i intervju med Skolinspektionen att de är osäkra på vad extra anpassningar innebär. Representanter för elevhälsan bekräftar för Skolinspektionen att det saknas kunskap hos lärarna om vad extra anpassningar innebär. Elevhälsans representanter uppger till Skolinspektionen att arbetet med extra anpassningar inte fungerar och att rutiner för arbetet

saknas. Elevhälsans representanter uppger också att det finns elever som borde få stöd i form av extra anpassningar som inte får det och att skolan behöver bli bättre på att använda extra anpassningar tidigt för de elever som riskerar att inte uppnå målen. En biträdande rektor, som har ansvar för de program på skolan som omfattas av Skolinspektionens tillsyn, bekräftar att skolan har mycket att arbeta med när det gäller extra anpassningar.

Brister i arbetet med särskilt stöd
Skolinspektionen bedömer att elevers behov av särskilt stöd inte utreds utifrån skollagens krav. Tillsynen visar att det saknas rutiner för att ge eleverna det särskilda stöd de är i behov av. Inga pedagogiska utredningar görs och inga åtgärdsprogram skrivs, vilket får till följd att eleverna inte får det stöd de har rätt till. Mot bakgrund av att så många elever inte når målen är det av stor vikt att det finns tydliga och upprättade rutiner för arbetet med särskilt stöd.

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ges möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Elevhälsans representanter uppger i intervju med Skolinspektionen att det på skolan finns brister i kunskapen om hur pedagogiska utredningar ska göras samt om hur och när åtgärdsprogram ska utarbetas. Det finns enligt elevhälsans representanter elever på skolan i behov av särskilt stöd som inte har åtgärdsprogram och som inte får det stöd de behöver. Enligt elevhälsans representanter är det heller inte tydligt för lärarna vad som ska dokumenteras

och hur, och det finns en otydlighet i vem som ska fatta beslut om särskilt stöd och på vilka grunder.

Att åtgärdsprogram inte har utarbetats åt elever i behov av särskilt stöd bekräftas i intervju med skolans rektor. När Skolinspektionen vid tillsynsbesöket bad att få ta del av åtgärdsprogram för elever med F i många kurser uppgav rektorn att det inte finns några åtgärdsprogram alls för eleverna på de tillsynade programmen. Rektorn bekräftar även att det för närvarande inte finns några tydliga rutiner för hur arbetet med åtgärdsprogram ska fungera.

En biträdande rektor uppger i intervju med Skolinspektionen att skolan har mycket att arbeta med när det gäller särskilt stöd och att skolledningen kommer att planera och genomföra en fortbildningsdag för alla lärare. Fortbildningen ska handla om dels skollagens bestämmelser om arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd, dels om vad mentorer och lärare behöver veta för att på ett bättre sätt kunna hjälpa elever i behov av olika typer av stöd.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Järfälla gymnasium (före detta YTC, Yrkestekniskt centrum) inte uppfyller författningarnas krav föreläggs Järfälla kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Järfälla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Normer och värden)

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att skolan bedriver ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet.
- Se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Avsaknad av förebyggande värdegrundsarbete
Skolinspektionen bedömer att Järfälla gymnasium (före detta YTC, Yrkestekniskt centrum) saknar ett förebyggande värdegrundsarbete. Utredningen visar att det är ett hårt språkbruk på skolan, med grov jargong och sexistiska tillmälen. Skolinspektionen bedömer att detta kan härledas till avsaknaden av förebyggande värdegrundsarbete.

Av läroplanen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Verksamheten i skolan ska präglas av omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling. Ingen i skolan ska utsättas för kränkande behandling eller diskriminering av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning. Tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling. Alla som arbetar i skolan ska medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen. Av läroplanen framgår vidare att läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.

På de tillsynade programmen är pojkarna i övervägande majoritet. Det finns enstaka flickor i några av klasserna. I Skolinspektionens intervjuer med lärare säger en majoritet av lärarna att det finns en jargong och ett språkbruk bland eleverna som är hårt och ibland sexistiskt. En lärare berättar att flickor har trakasserats i en klass på grund av sitt kön. Jargongen och det hårda språkbruket har enligt lärarna blivit normaliserat. Lärarna uppger även att några elever använder nedsättande ord relaterade till kön på lektionerna. Det hårda språkbruket gäller alla klasser säger samtliga lärare i en intervju. Flera av eleverna bekräftar i intervju med Skolinspektionen bilden som lärarna ger och säger att det förekommer grova skämt men att "alla är med på det". Vidare framkommer i intervjuer med både elever och lärare att enstaka lärare bidrar till språkbruket genom att själva delta i den hårda jargongen.

Rektorn bekräftar i intervju med Skolinspektionen att det finns en hård jargong på skolan och att det behövs ett förebyggande värdegrundsarbete för att komma tillrätta med den. Rektorn uppger att det nu inte finns något övergripande värdegrundsarbete på skolan och att det inte heller finns någon plan för hur ett sådant arbete ska bedrivas. Ett visst arbete har dock påbörjats genom bildandet av en trygghetsgrupp och genom att skolan har ansökt om att bli HBTQ-certifierad.

Elevhälsan arbetar inte främst förebyggande och hälsofrämjande
Skolinspektionen bedömer att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande. Utredningen visar att det inte finns någon plan för elevhälsoarbetet på skolan och att elevhälsan inte har haft möjlighet att arbeta systematiskt. Vidare innehåller inte elevhälsan alla de kompetenser som krävs då det saknas en skolpsykolog i elevhälsoteamet.

Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasieskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Elevhälsoteamet på Järfälla gymnasium (före detta YTC, Yrkestekniskt centrum) består förutom biträdande rektor av en kurator, en specialpedagog, en sjuksköterska och en studie- och yrkesvägledare. Gruppen träffas två timmar per vecka och då följs framför allt elevärenden upp.

I intervju med elevhälsan framkommer att kompetenserna som ingår i elevhälsoteamet nyligen är rekryterade till skolan och inte har hunnit eller haft möjlighet att utveckla elevhälsans arbete. Vidare framkommer i intervju med elevhälsan att det finns många elever med mycket stora behov av stöd. Många elever har diagnoser eller mår dåligt och elevhälsans representanter uppger att det inte finns en beredskap på skolan för att möta dessa elevers behov. Samtliga av de intervjuade representanterna i elevhälsan anser att skolan behöver bli bättre på att fånga upp och arbeta med elevernas olika stödbehov.

I intervjun framkommer vidare att elevhälsans representanter efterfrågar ett tydligt och väl strukturerat elevhälsoarbete, vilket de tycker saknas idag. Elevhälsans representanter uppger till Skolinspektionen att de för närvarande framförallt ägnar sig åt åtgärdande arbete, även om deras ambition är att även arbeta förebyggande och hälsofrämjande. I intervju med elevhälsan framkommer det att det finns ett behov av en skolpsykolog i elevhälsoteamet och att det i dagsläget inte finns någon.

Rektorn bekräftar i intervju med Skolinspektionen att flera av kompetenserna i elevhälsoteamet är nya och att gruppen ännu inte har kommit igång med det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Vidare bekräftar rektorn att det saknas en tydlig struktur för hur elevhälsans stödjande funktioner ska fungera. Rektorn bekräftar även att skolan inte har någon anställd skolpsykolog, det finns dock en pensionerad skolpsykolog i kommunen som kan anställas per timme. Denna psykolog används enligt rektorn till utredningar av enskilda elever men deltar inte i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på skolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Järfälla gymnasium (före detta YTC, Yrkestekniskt centrum) inte uppfyller författningarnas krav föreläggs Järfälla kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de examensmål som gäller för det nationella program som eleven läser. Undervisningen ska utformas och genomföras så att alla elever, såväl på nationella program som på introduktionsprogram, ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser, det vill säga såväl i gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

Skolan ska se till att elever på yrkesprogram får den utbildning de har rätt till avseende arbetsplatsförlagt lärande (APL) och möjlighet att nå grundläggande behörighet. APL är en central del i all yrkesutbildning, då denna ska bidra till att eleven utvecklar såväl yrkeskunskaper som en yrkesidentitet. För elever som läser i huvudsak skolförlagd utbildning ska APL motsvara minst 15 veckor av den samlade utbildningstiden och för elever som är lärlingar ska APL motsvara minst 50 % av utbildningen. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbetsplatsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå på arbetsplatsen, exempelvis att skolan avtalat med arbetsplatsen om vilka delar av det centrala innehållet på en eller flera kurser som ska behandlas. Skolan ska också följa upp att så sker. Handledaren är en central aktör, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå och bedömas gentemot så att eleverna får adekvata arbetsuppgifter utifrån detta.

Att eleverna ges möjlighet till fortsatta studier på högskolenivå är en central rättssäkerhetsfråga. Det är dock inte tillräckligt att eleverna ges en teoretisk möjlighet att uppnå grundläggande behörighet utan skolan bör också göra det praktiskt möjligt för eleverna, ex. genom att undvika schemakrockar.

För introduktionsprogrammen finns inga nationellt fastställda programstrukturer eller examensmål, utan utbildningen ska utformas så att eleven förbereds för vidare studier eller etablering på arbetsmarknaden. Ett centralt instrument i denna planering är elevens individuella studieplan. Eleven ska, utifrån sina behov, få en utbildning som uppfyller introduktionsprogrammets syfte så att elevens mål med utbildningen kan uppnås.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som program-gemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. I de fall eleven har haft hela eller delar av kurser förlagda till arbetsplats (APL) ska bedömning av detta ingå i den samlande bedömningen.

Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela

utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen utan ska också omfatta uppföljning av resultat i fördjupningsämnen, från lärande som sker på arbetsplats (APL) och undervisning på introduktionsprogram. Förbättringsåtgärder kan exempelvis vara att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Ana-Maria Koci Spång
Beslutsfattare

Marlene Giertz
Föredragande

Bilagor
Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Järfälla gymnasium (före detta YTC, Yrkestekniskt centrum)

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Skolinspektionen
Box 23069, 104 35 Stockholm

Bilaga 2: Fakta om Järfälla gymnasium

Järfälla gymnasium bildades våren 2016. Innan dess fanns det flera gymnasieskolor i Järfälla kommun. Tillsynen omfattar endast el-och energiprogrammet, bygg-och anläggningsprogrammet och VVS-och fastighetsprogrammet (före detta YTC, Yrkestekniskt centrum). Totalt antal elever på de program som omfattas av tillsynen är cirka 282 elever.

Skolinspektionen
Box 23069, 104 35 Stockholm